

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4 Szakterület	Filozófia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Filozófia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A jelenkori filozófia története. Analitikus filozófia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus						
2.4 Tanulmányi év	3	2.5 Félév	6	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	48	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	24
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					30
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					24
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					24
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					-
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	84				
3.8 A félév össz-óraszama	48 fiz./156 konv.				
3.9 Kreditszám	6				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Az előadások 70%-án kötelező a részvétel, azaz a 14 előadásból minimum 9-en a hallgatónak kötelező jelen lennie.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumi részvétel kötelező. Az elmaradt szemináriumokat be lehet pótolni.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási modalitások és gyakorlatok</p> <p>C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása</p> <p>C5 Filozófiai gondolatok/ismeretek létrehozása és közlése</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében</p> <p>CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> - A filozófiai elméletek történeti dimenziójának a felismerése, jellemzőik és az emberi kultúrára gyakorolt hatásuk beazonosítása - A filozófia fogalmainak és alapvető elméleteinek a beazonosítása és meghatározása, kijelölt filozófiai szövegek értelmezése alapján - A filozófiának a kultúra és az emberi megismerés különféle területein játszott szerepének a vizsgálata, e területek közötti viszonyok kifejtése - Filozófiai elméletekben szereplő elgondolások és érvek összehasonlító elemzése, az elméletek érdemeinek és korlátainak a beazonosítása - Filozófiai szövegeknek/elméleteknek a sajátos terminológiára alapozott analitikus és szintetikus vizsgálata - Saját vagy mások által készített szemináriumi vagy tudományos szakdolgozatok kritikai-konstruktív értékelése - A kifejezési/kommunikációs és szövegalkotási technikák beazonosítása és megfelelő használata
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> - A jelenkori angolszász analitikus filozófia történetének és főbb részterületeinek (az analitikus nyelv-, elme- és tudományfilozófia, az analitikus metafizika, ismeretelmélet és matematikafilozófia), a meghatározó életművek, központi témák problémacentrikus bemutatása. Az analitikus és kontinentális filozófia közötti összefüggések, az analitikus és fenomenológiai elmefilozófia és a kognitív tudományok interdiszciplináris kölcsönhatásának a bemutatása. - Az analitikus filozófia nyelvi-logikai, érvelő és problémacentrikus elemzési készségeinek az elsajátíttatása; az interdiszciplináris gondolkodásmód, a fogalmi és empirikus érvek egyeztetési képességének a fejlesztése. - A jelenkori analitikus filozófia eszközkészletének és eredményeinek interdiszciplináris alkalmazása a tudományelmélet, nyelvészet, kommunikációelmélet, pszichológia stb. szakterületein, illetve a kortárs információ- és kommunikációtechnológiák, a vizuális kultúra és a média elemzésében és kutatásában.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Általános bevezetés: az analitikus filozófia jellemzői,	Előadás	

szakaszai, részterületei, központi problémái, meghatározó szerzői		
A referencia problémája: értelem és jelölet; leírás-elméletek; Frege, Russell.	Előadás, szövegelemzés	
Logikai atomizmus Wittgenstein <i>Tractatus Logico-Philosophicus</i> -ában	Előadás, szövegelemzés	
A nevek oksági elmélete; fizikai, nyelvi, szociális és aktív externalizmus; Kripke, Putnam, Clark és Chalmers.	Előadás, szövegelemzés, vita	
Az intencionalitás az analitikus filozófiában: az intencionalitás naturalizálása; intencionális hozzáállás; teleoszemantika; Dennett, Millikan.	Előadás, problémaelemzés, vita	
Logikai pozitivizmus: nyelvi-logikai empirizmus; felfedezés/igazolás kontextusa; analitikus/szintetikus; verifikáció; Carnap, Schlick, Neurath.	Előadás, problémaelemzés	
Quine: a logikai empirizmus kritikája; episztemológiai holizmus; naturalizált episztemológia.	Előadás, problémaelemzés, vita	
Posztpozitivist tudományfilozófia: falszifikáció-elmélet; paradigma; inkommensurabilitás; személyes és hallgatólágos tudás; Popper, Kuhn, Feyerabend, Polányi.	Előadás, vita	
Wittgenstein: <i>Filozófiai Vizsgálódások</i> : nyelvjáték; családi hasonlóság; a jelentés használat-elmélete; szabálykövetés; privát nyelv elleni érv.	Előadás	
A nyelvi pragmatika filozófiája: performatívumok; lokúció, illokúció, perlokúció; beszédaktusok tipológiája; társalgási implikaturák; Austin, Searle, Grice.	Előadás, vetítés, vita	
Analitikus elmefilozófia: elmeontológia; test-elme probléma.	Előadás, problémaelemzés	
A tudatosság problémája: fizikalizmusellenes érvek; episztemológiai szakadék; neurofenomenológia; Kripke, Nagel, Chalmers, Searle, Varela.	Előadás, szövegelemzés	
A megtestesült vagy enaktív elme/kogníció: megtestesült észlelés, fogalomalkotás, emóciók és interszubsztivitás; Lakoff és Johnson, Varela, Thompson, Gallagher.	Előadás, vetítés, vita	
A fenomenológiai elmefilozófia és kognitív tudomány	Előadás, vetítés, vita	

Könyvészet

Altrichter F. (szerk.): *A Bécsi Kör filozófiája*, Gondolat, Budapest, 1972.

Ambrus, G., Demeter, T., Forrai, G., Tózsér, J. (szerk.): *Elmefilozófia. Szöveggyűjtemény*, L'Harmattan, Budapest, 2008.

Dennett, D.: *Az intencionalitás filozófiája*, Osiris, Budapest, 1998.

Forrai-Szegedi (szerk.): *Tudományfilozófia Szöveggyűjtemény*, Áron, Budapest, 1999.

Frege, G.: *Logikai Vizsgálódások. Válogatott tanulmányok*, Osiris, Budapest, 2000.

Hale, B., Wright, C.: *A Companion to Philosophy of Language*, Blackwell, 1998.

Kripke, S.: *Megnevezés és szükségszerűség*, Akadémiai, Budapest, 2007.

Laki, J.(szerk.), *Tudományfilozófia*, Osiris, Budapest, 1998.

Lycan, G. W., Prinz, J. J.: *Mind and Cognition: an anthology*, Blackwell, 2008.

Martinich, A. P., Sosa, D.: *Analytic Philosophy: an anthology*, Blackwell, 2011.

Martinich, A. P., Sosa, D.: *A Companion to Analytic Philosophy*, Blackwell, 2005.

Quine, W. V. O.: *A tapasztalattól a tudományig*, Osiris Kiadó, Budapest, 2002.

Pléh Cs., Síklaki, I., Terestyéni, T. (szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés*. Osiris, Budapest, 2001.

Searle, J. R.: *Elme, nyelv, társadalom*, Vince Kiadó, Budapest, 2000.

Stich, S., – Warfield, T. A. (szerk.), <i>The Blackwell Guide to Philosophy of Mind</i> , Blackwell, 2003.		
Wittgenstein, L., <i>Logikai-filozófiai értekezés</i> , Akadémiai, Budapest, 1989.		
Wittgenstein, L.: <i>Filozófiai vizsgálódások</i> , Atlantisz, Budapest, 1998.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Eszes, Tózsér, 2005; Kelemen, 2002.	Szövegolvasás	
Frege, Russell in Gál-Szigeti, 2002.	Szövegelemzés	
Putnam, 2000, 47-84; Kripke, 2007.	Szövegelemzés, problémaelemzés	
Wittgenstein, 1989.	Szövegelemzés	
Dennett, 1998, 259-296.	Szövegelemzés, vita	
Carnap in Forrai-Szegedi, 1999.	Szövegelemzés, problematizálás, vita	
Quine in Forrai-Szegedi, 1999.	Szövegelemzés, vita	
Kuhn, X., XII. fej.; Feyerabend in Laki; Polányi in Forrai-Szegedi.	Szövegelemzés, vita	
Wittgenstein, 1998, 138-155 §	Szövegelemzés, vetítés, vita	
Searle, 2000, 137-152.	Szövegelemzés	
Tózsér in Ambrus et al., 2008, 9-85.	Szövegelemzés, vetítés, vita	
Chalmers, Nagel, 2004.	Szövegelemzés, problematizálás, vita	
Sutyák, 2010; Szigeti, 2011, 7-70.	Szövegelemzés, vetítés, vita	
Gallagher, Zahavi, 2009, 1., 2. fejezet.	Vetítés, vita	
Könyvészet		
Ambrus, G.: <i>A tudat metafizikája. Analitikus filozófiai elméletek</i> , Gondolat, Budapest, 2007.		
Austin, John L.: <i>Tetten ért szavak</i> , Akadémiai, Budapest, 1990.		
Block, N., Flanagan, O., Güzeldere, G. (szerk.): <i>The Nature of Consciousness: Philosophical and Scientific Debates</i> , Cambridge, MIT Press, 1997.		
Chalmers, D. J.: „Szemközt a tudat problémájával”, <i>Vulgo</i> , 2004/2, 14-35.		
Eszes, B., Tózsér, J.: „Mi az analitikus filozófia?”, <i>Kellék</i> , 2005/27-28, 45-71.		
Farkas, K., Kelemen, J.: <i>Nyelvfilozófia</i> , Áron, Budapest, 2002.		
Gál, L., Szigeti, A. (szerk.): <i>Logika</i> , Stúdium, Kolozsvár, 2002.		
Gallagher, S., Zahavi, D.: <i>The Phenomenological Mind. An Introduction to Philosophy of Mind and Cognitive Science</i> , Routledge, London, 2008. Magyarul: Gallagher, S., Zahavi, D.: <i>A fenomenológiai elme. Bevezetés az elmefilozófiába és a kognitív tudományba</i> , Lélekben Otthon, Budapest, 2009.		
Kelemen, J.: „Az analitikus filozófiáról.”, <i>Magyar Tudomány</i> , 2002/3. 275–288.		
Kuhn, T.: <i>A tudományos forradalmak szerkezete</i> , Gondolat, Budapest, 1984.		
Nagel, T., „Milyen lehet denevérnek lenni?”, <i>Vulgo</i> , 2004/2, 3-12.		
Putnam, H.: <i>Reprezentáció és valóság</i> , Osiris, Budapest, 2000.		
Sainsbury, R. M.: <i>Paradoxonok</i> , Typotex, Budapest, 2002.		
Searle, J.: <i>Beszédaktusok</i> , Gondolat, Budapest, 2009.		
Sutyák, T.: „A test-test probléma”, <i>Magyar Filozófiai Szemle</i> , 2010/2, 10-31.		
Szigeti, A.: <i>A testett öltött másik. Kortárs fenomenológiai tanulmányok</i> , Pro Philosophia, Kolozsvár, 2011.		
Thompson, E.: <i>Mind in Life. Biology, Phenomenology and the Sciences of Mind</i> , Harvard University Press, 2007.		
Tózsér, J.: <i>Metafizika</i> , Akadémiai, Budapest, 2009.		
Varela, F., Thompson, E., Rosch, E., <i>The Embodied Mind. Cognitive Science and Human Experience</i> , Cambridge, MA, MIT Press, 1991.		
Varela, F.: „Neurofenomenológia. A nehéz probléma módszertani orvoslása.”, <i>Kellék</i> , 2002/22, 123-151.		
<i>Internet Encyclopedia of Philosophy</i> . http://www.iep.utm.edu/		
<i>Stanford Encyclopedia of Philosophy</i> . http://plato.stanford.edu/		
Chalmers, D., Bourget, D.: <i>Philosophy of mind</i> . http://philpapers.org/browse/all#a16		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

•

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, ennek megfelelő alkalmazása és használata	Az ellenőrzés folyamatosan történik a félév során a vitákba való bekapcsolódás révén, valamint a félévi záróvizsgán	20%
	A jelenkori analitikus filozófia témáinak, problémafelvetéseinek, nyelvi-logikai, érvelő és problémacentrikus elemzési készségeinek a megfelelő elsajátítása	Félév végi, szóbeli záróvizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A szövegek értelmezésben való aktív részvétel	Szöveg bemutatása, szövegek értelmezésében való aktív részvétel	20%
	Vitákban való aktív részvétel	Az ellenőrzés folyamatosan történik végig a félév során, a vitákban való állandó, aktív részvétel révén	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadásokon 70%-os, a szemináriumokon 100%-os részvétel • Minimum egy szemináriumi szöveg bemutatása a félév folyamán • A vitákban, szövegek megbeszélésében való állandó, aktív részvétel 			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2020. március 19.

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

2020. március 23.

Demeter M. Attila